

Editör'e Mektup

Gamze SAATÇI*

*Arş.Gör., Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı,
ORCID: 0000-0002-3612-2961

Sayın Editör,

31 Aralık 2019'da Çin'in Wuhan şehrinde ortaya çıkan ve nedeni açıklanamayan pnömonilerin sebebi olarak tanımlanan SARS-CoV-2 virüsü (Tan,2020), hızla tüm kıtalara yayılmış ve Dünya Sağlık Örgütü 12 Mart 2020 tarihinde bu durumun bir pandemi olduğunu ilan etmiştir (WHO, 2020).

Ben bir hemşire olarak pandemi sürecindeki klinik deneyimlerimi paylaşmak amacıyla bu yazıyı yazmaktayım. Son bir yıl boyunca yoğun bakım servisinde çalıştım. Bu süre içinde hem COVID-19 hastalarına hem de COVID-19 olmayan ancak başka önemli hastalıkları nedeniyle yoğun bakım desteği alan hastalara bakım verdim. COVID-19 bulaşı olmayan insanların hastane ortamında buldukları için virüs bulaşma riski, ölüm korkusu ya da COVID-19'u ailesine bulaştırma korkusu gibi nedenlerden dolayı yaşadıkları psikolojik sorunlara şahit oldum. Bununla ilgili gözlem ve deneyimlerini bu yazıyla aktarmak isterim.

10 yıllık meslek hayatımın çoğu, yoğun bakım servisinde çalışarak geçti. Son 1 yılda da önce pandemi yoğun bakım servisinde, ardından koroner yoğun bakım servisinde çalıştım. İki ayrı yoğun bakım servisinde art arda çalışmış olmak, bana gözlemlerimi karşılaştırma imkânı sağladı. Koroner yoğun bakıma yatan hastalar COVID-19 hastası değildi, kardiyovasküler hastalıklar nedeniyle yoğun bakımda yatmaktaydılar. Ancak tüm hastalar COVID-19 ile ilgili aşırı korku ve kaygı duyuyorlardı. Hastalar virüsün kendilerine de bulaşacağını ve bunun sonucunda öleceklerini düşünüyorlardı. Ayrıca pandemi sürecinde hasta ziyaretlerinin kısıtlanması ya da bulaş korkusu nedeniyle hasta yakınlarının ziyarete gelmemesi de hastaların psikolojik durumunu olumsuz etkileyen bir başka unsur olmuştu. Yapılan bir çalışmada, aile üyelerinin ya da hasta yakınlarının, hasta ile aktif iletişimlerinin, hastanın iyileşme sürecine olumlu etki yaptığı belirtilmektedir (Friðriksdóttir 2011). Ayrıca salgınların bireylerde yalnızlık, güvensizlik hissi ve etiketlenme riski gibi olumsuz durumlara sebep olduğu bildirilmiştir (Markel 1997). Benim gözlemlerim de literatürle uyumlu idi ve ayrıca sadece hastalar değil hasta yakınları ve sağlık çalışanları da aynı kaygı ve korkuyu yaşamaktaydılar.

Sağlık çalışanları; her ne kadar kendileri de benzer korku ve kaygıyı yaşasa da hem virüsle enfekte olan hastalara hem de enfekte olmayan ancak COVID-19 korkusu yaşayan hastalara fazlasıyla psikolojik destek sağlamıştır. Bugünlerde, biz hemşireler, belki de meslek hayatımız boyunca hastalara en çok psikolojik destek verdiği dönemi yaşıyoruz. Çünkü bu dönem hastaların da psikolojik desteğe en çok ihtiyaç duyduğu dönemdir. Hastalığın seyrinin nasıl olacağına ilişkin bilinmezlik duygusu hastalarda kaygı ve korkuya neden olabilmektedir.

Hemşireler bir yandan hastalarına psikolojik destek vermeye devam ederken öte yandan virüse yakalanıp ailesine bulaştırmaktan korkmaktadır. Bu dönemde, hemşirelerin klinikte hemşirelik bakımı sunarken taşıdıkları duygusal yük, özel hayatlarını da etkilemekte ve aile içi rollerini yerine getirirken mesleklerinden dolayı kaygı, korku ve tedirginlik yaşamalarına yol açmaktadır. Ancak yine de bu süreçte hemşire meslektaşlarımızın klinikte kendilerini düşünmekten çok virüsü ailelerine bulaştırmaktan korktuklarını gözlemledim. Bunu, klinik koşulların arasında hastanede yatan bir çocukla saatlerce oyun oynadığımız zamanlara ya da bir yaşlının intravenöz uygulamasını yaptıktan sonra onun saçlarını ördüğümüz pandemi öncesini dönemdeki mutlu anlarımıza benzettim.

Sonuç olarak COVID-19, bu hastalıkla mücadele eden hastaların yanı sıra hastanede başka hastalık tanısıyla yatan hastalar, sağlıklı hasta yakınları ve sağlık çalışanları için ciddi bir korku ve kaygı yaratan bir hastalık olmuştur. Klinik deneyimime ve gözlemlerime dayanarak pandemi sürecinde COVID-19 dışındaki hastalıklardan dolayı hastanede yatan bireyler ve ayrıca sağlıklı bireylere yönelik psikolojik desteğin sunulduğu hemşirelik bakımı uygulamalarının artırılması ve ayrıca bu süreçte hemşirelerin psikolojik sağlık ve sağlamlık durumlarını değerlendiren çalışmaların yapılması konusunun önemine dikkat çekmek isterim.

KAYNAKLAR

Friðriksdóttir, N., Sævarsdóttir, Þ., Halfdánardóttir, SÍ., Jónsdóttir, A., Magnúsdóttir, A., Ólafsdóttir, KL., Guðmundsdóttir, G., Gunnarsdóttir, S. (2011). Family members of cancer patients: needs, quality of life and symptoms of anxiety and depression. *Acta Oncologica*, 50(2), 252-258.

Markel, H. (1997). Quarantine!: *East European Jewish immigrants and the New York City epidemics of 1892*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.

Tan, W., Zhao, X., Ma, X., Wang, W., Niu, P., Xu, W., Gao, GF., Wu, G. (2020). A novel coronavirus genome identified in a cluster of pneumonia cases—Wuhan, China 2019– 2020. *China CDC Weekly*. 2(4):61-62.

World Health Organization (WHO). (2020c). Web sitesi. Erişim adresi: <http://www.euro.who.int/en/health-topics/health-emergencies/coronavirus-covid-19/news/news/2020/3/who-announces-covid-19-outbreak-a-pandemic> Erişim tarihi: 02.06.2020